

मुखपृष्ठ निर्मितीप्रक्रियेमागची प्रक्रिया

“मावळतीला येणारा एकटेपणा दाखवायचा होता; परंतु त्यात कर्कशपणा वाटायला नको होता. सांजवेळच्या पिवळ्या केशरी रंगाच्या छटा हिरवाईतून झिरपताहेत... तर कुठे ही झाडांची हिरवाई काळपटपणाकडे झुकतेय. आयुष्याच्या मावळतीला साऱ्याच गोष्टी एकमेकांत मिसळून जाताहेत, सुखदुःखाची जशी सरमिसळ होते तसाच हा निसर्गही मिसळून जातोय. या साऱ्यामध्ये शेवटी एक एकाकी मानवाकृती पाठमोरी, निसर्गाशी तादात्म्य पावलेली दाखवली. एकाच बाजूची बाह्यरेषा दाखवून उरलेली आकृती निसर्गातच विलीन झाल्याचे दाखवले. जणू हा एकाकीपणा तो निसर्गालाच समर्पित करतो आहे.”

वार्धक्याने येणारी हतबलता, कौटुंबिक समस्या आणि एकाकीपणाचे चित्रण असलेली ल.सि. जाधव यांची कादंबरी मुखपृष्ठासाठी शिरीष घाटे यांच्याकडे आली तेव्हा यासाठी कसा विचार करावा लागला, हे त्यांनीच स्पष्ट केले आहे. कादंबरीचे नाव आहे ‘मावळतीची उन्हे’.

आपण वाचक म्हणून मुखपृष्ठाकडे पाहतो तेव्हा काय विचार करतो, असा प्रश्न विचारला तर आपण त्याचे ठामपणे उत्तर देऊ शकू, याची खात्री देणे अवघड ठरेल. मुखपृष्ठावर दिसणारे चित्र, त्यातल्या आकृती, रंग, अक्षरे जी डोळ्यांना दिसतात, ती आकर्षक आहेत, लक्ष वेधून घेणारी आहेत, इतकीच संबंध सांगणारी माहिती. मुखपृष्ठावरील रंग भडक असतील तर त्याचा विचार कुठेतरी जोडता येईल का, हे मनात येते; परंतु चित्र अमूर्त असेल तर संपेलच सगळे. आतला आशय काय असेल, विषयाला तो किंतपत न्याय देणारा असेल, हे पटकन लक्षात येतेच असे नाही. मात्र तेच मुखपृष्ठ बोलके असेल, भिडणारे असेल तर त्याची उत्सुकता नक्कीच जाणवते.

वास्तविक पुस्तकाचे मुखपृष्ठ हे त्याच्या आशयाकडे घेऊन जाणारी एक वाट असते, जिला आपण चित्रवाट म्हणू शकतो. हा आशय वाचकापर्यंत पोहोचवण्याची जबाबदारी चित्रकारावर असते. परंतु संपूर्णपणे त्याचीच ती जबाबदारी असते का? पूर्वी पुस्तके, मासिके याच्या मुखपृष्ठांवर मानवी आकृती असत, परंतु त्या सुंदर, रेखीव आणि आकर्षक असत. त्यांचा पुस्तकातील संपूर्ण आशयाची संबंध असायचा, म्हणजे त्या चित्रवाटेने आशयापर्यंत पोच होता यायचे, असे खात्रीने सांगता यायचे नाही. परंतु अलीकडील चार-पाच दशकांत मुखपृष्ठाबाबत चांगलीच सजगता आलेली आहे. शेवटी पुस्तक हे प्रकाशकासाठी विक्रीमूल्य देणारे प्रॉडक्ट आहे. तेव्हा त्याच्या मताला असणारे महत्त्व प्राधान्याने विचारात घ्यावे लागणार. यात लेखकाचीही मुखपृष्ठाबाबत काही मते असू शकतात. तीही विचारात घेणे महत्त्वाचे असते. म्हणजेच एका पुस्तकाच्या मुखपृष्ठासाठी लेखक, प्रकाशक आणि चित्रकार अशा तिघांचा विचारविनिमय इथे अपेक्षित आहे आणि ते ज्याच्यासाठी करायचा आहे तो आहे वाचक.

लेखक व प्रकाशक यांच्या तुलनेत चित्रकाराच्या विचाराला अधिक महत्त्व आहे. ब्रश आणि रंग यांचा संगम त्याच्या विचारांना मूर्त रूप

ग्रंथपान

चांगदेव काळे

संपर्क : ९८६९२०७४०३

पुस्तकांच्या चित्रवाटा शिरीष घाटे

धारदार सुरी, अशा विविध कल्पक सुंदर अनुभवांचा पट आपल्यासमोर लेखक चित्रकार शिरीष घाटे यांनी उलगडून दाखवलेला आहे.

कुसुमाग्रज, बा.ह. कल्याणकर, यू.म. पठीण, शरणकुमार लिंबाळे, त्र्यं.वि. सरदेशमुख, निर्मलकुमार फडफुले अशा मान्यवर थोर साहित्यिकांसोबत अनेक मोठ्या प्रकाशन संस्थांसोबत काम करण्याचा आनंद आणि प्रत्येकवेळी मिळालेला वेगवेगळा अनुभव, यांचे चित्रण अगदी मोजक्या शब्दात लेखकाने केलेले आहे. त्यातून त्यांची प्रत्येक कलाकृतीकडे पाहण्याची कलादृष्टी आणि विचारांची प्रगल्भता उत्कटपणे दिसून आली आहे. त्यासाठी मुखपृष्ठ आणि त्याचे निरूपण अशी सुंदर मांडणी केली आहे. त्यामुळे रंगावृत्ती आणि अक्षरभाव एकाच वेळी आपल्याला अनुभवता येतात.

‘पुस्तकांच्या चित्रवाटा’साठी शिरीष घाटे यांनी लिहिलेले मनोगत त्यांच्या चार दशकांच्या वाटचालीचा प्रवास कसा झाला त्याचा परिचय थोडक्यात करून देणारे आहे. कलासमीक्षक दीपक घारे यांनी शिरीष घाटे यांच्या चित्रशैलीची वैशिष्ट्ये सुंदरपणे समजावून सांगितलेली आहेत. शिरीष घाटे यांचे कौतुक करतानाच मुखपृष्ठाविषयीचा दृष्टिकोनही ते स्पष्ट करतात. मुखपृष्ठांमागची निर्मितीप्रक्रिया समजून घेण्यासाठी हे पुस्तक नक्कीच मार्गदर्शक ठरावे, असे आहे.

मूल्य ७५० रुपये

सवलतीत ४५० रुपये

अंतर्गामी झुंझार स्त्रीची दमदार कथा

‘‘राणी भातुकलीचा दुसरा डावपण हरली. पहिल्या डावात राणी तिचा मुकुट बरोबर घेऊन आली होती. दुसऱ्या राजाने तिचा मुकुटही हिरावून त्याची नासधूस केली होती. बोडकी राणी आता रस्तोरस्ती फिरते आहे तिचा हरवलेला मुकुट शोधीत! बाहेर झिम्माड पाऊस लागलाय. दारे-खिडक्या लावल्या तरी मांत्रिकासारखा त्याच्याबरोबर घेऊन जातोय त्या स्वप्नांच्या गावाला जिथे तिला दिसतो केवळ स्वप्नांचा पाचोळा!’’

आयुष्य अनेक रंगांनी फुलत असते. कधी जन्मतःच ते रंग सोबत आलेले असतात, कधी स्वतःच्या मर्जीने, इच्छेने, आवडीने त्यांची निवड केली जाते. सगळे काही आपल्या मनाप्रमाणे व्हावे, त्या रंगात डुंबून जावे मनसोक्त आणि आनंदाच्या, सुखाच्या हिंदोळ्यावर आयुष्याला झोकून द्यावे, ही असते प्रत्येकाची अपेक्षा त्याच्या जीवनाकडून. ज्याला आपण आयुष्य म्हणतो. सुखासमाधानाच्या, आनंदाच्या रंगांनी माखलेले आयुष्य. मग त्यासाठी तयारी असते सर्वस्व झोकून देण्याची, पारंपरिक पाश तोहून टाकण्याची. त्यात एकच केंद्रबिंदू असतो, पूर्णत्वाचा. परंतु त्याला छेद गेला तर हे पूर्णत्व ठरते एक फुगा आणि संपूर्ण अस्तित्त्वच पणाला लागते, ठरते ते फक्त पोकळ, रिक्त स्वरूपात. म्हणून आयुष्य संपले असे होते का? जी कोवळ्या मनाची, हळव्या हृदयाची असतात, ती कोलमडून पडतातही, पण जी जिद्दीने पुन्हा पुन्हा उभी राहतात, आयुष्य त्यांचेही असते, पूर्णत्वाकडे पुन्हा जाऊ पाहणारे. अशा पूर्ण-अपूर्णतेचा हिंदोळा अनेकांच्या आयुष्यात झुलत असतो. त्याचे प्रतिनिधित्व करते सावित्री. या सावित्रीची कहाणी आपल्याला वाचायला मिळते ती ‘रिक्त-विरक्त’ या कादंबरीतून. ही कादंबरी लिहिली आहे सुप्रसिद्ध कवयित्री छाया कोरेगावकर यांनी.

सावित्री ही मनस्वी व्यक्तिरेखा आहे. आपले आयुष्य आपले आहे, ते आपण कसेही जगू शकतो असा कुठलाही भ्रम मनात न ठेवता, स्वच्छंदीपणाला थारा न देता जगू पाहते ती प्रेमाच्या बळावर. निस्सीम, निखळ, निर्मळ प्रेम. या प्रेमाची अलवार, हळुवार आविष्कृत कहाणी मात्र दाहकतेच्या निखान्यावर करपली जाते. वेडे मन प्रेमासाठी किती दिव्य करायला राजी होते आणि किती दिव्यातून तिला अग्निपरीक्षा द्यावी लागते, हे फक्त सावित्रीच सांगू शकते.

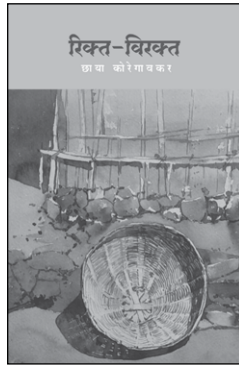
सावित्री ज्या परिघात आपले अस्तित्त्व शोधू पाहते, त्या परिघावर आहेत विराज आणि आदिनाथ. या दोन्हीच्या जोडीला आहेत विराजचे आईवडील, सावित्रीचे आईवडील, मित्र विशाल, सुशीला, सुलभा, मेहतामॅडम. यांच्या जोडीला आहे राजकारण जातिव्यवस्थेचे, समाजकारणाचे आणि सामाजिक भानाचे. सावित्री हा परीघ भेदून स्वतःचे अस्तित्त्व सिद्ध करते, तरीही तिच्या वाट्याला आलेल्या चढउतारांनी ती शेवटी कुठे आहे, असा प्रश्न स्वतःला विचारते.

कादंबरीलेखन करताना अनेक पातळ्यांची व्यवधाने सांभाळावी लागतात. कथानक सशक्त असावे लागतेच, परंतु त्याच्या पाठीशी उभे

ग्रंथपान

रिक्त-विरक्त
छाया कोरेगावकर

रूढी-परंपरांच्या जोखडाखाली दबलेली बाई कुठे आणि कशी तक्रार करणार?’ ‘खालच्या जातीतली बाई आपल्या खुर्चीला खुर्ची लावून बसते, टेचात राहते, हे पचवण्यासारखं नाही यांना.’ ‘आदिनाथचा वावर नसलेलं घर स्टार्चच्या साडीसारखं बोचत राहायचं तिला.’ ‘रोशणाईने झगमगलेलं एखादं सभागृह अचानक वीज गेल्यावर काळोखात बुडून जावं तसं झालं.’ यासारखी विचारांची आणि भावावस्थांची वाक्ये त्या व्यक्तिरेखांची उंची तर वाढवतातच शिवाय कथानकाची वीणही पीळदार करतात. ही कादंबरी कायम स्मरणात राहिल, ती याच अधिष्ठानामुळे.

छाया कोरेगावकर या उत्तम कवयित्री असून, त्यांचे ‘एक अवकाश माझही’ आणि ‘आकांत प्रिय माझा’ हे कवितासंग्रह प्रकाशित आहेत. विविध नियतकालिकांतून त्यांचे लेखन प्रसिद्ध झाले, होत आहे. ‘सामाजिक कार्यकर्ती’ ही ओळख त्यांच्या कार्यातून सिद्ध झाली आहे. डॉ. प्रा. माया पंडित यांनी केलेले अभ्यासपूर्ण विवेचन पुस्तकाच्या बलबंद आहे. मुखपृष्ठाची सजावट देवेंद्र उबाळे यांनी केलेली आहे.

मूल्य ४०० रुपये

सवलतीत २४० रुपये

पाऊलखुणांवरून पायवाटेकडे

“डॉ. भाभा हे अतिशय सुसंस्कृत, कलाप्रेमी व सरस्वी उपासक असे वैज्ञानिक होते. त्यांच्या मनात देशप्रेम, विज्ञानाची ओढ आणि सामाजिक बांधिलकी हे गुण उपजतच होते. ह्या गुणांमुळेच देशासाठी काहीतरी जबरदस्त करावे असे त्यांना सारखे वाटत होते. तसे स्वप्न ते नित्य पाहतही होते. असे स्वप्नद्रष्टे लोक एकट्याच्या ताकदीवर मोठमोठे पर्वतही हलवू शकतात. त्यांच्या डोळस श्रद्धेला जेव्हा अथक कार्यांचे व विज्ञाननिष्ठ विचारांचे अधिष्ठान लाभते, तेव्हा त्यांच्या हातून काहीतरी भव्यदिव्य घडते. डॉ. भाभांच्या बाबतीत नेमके असेच घडत गेले.”

विज्ञान आपण शाळा-कॉलेजात शिकतो ते नेमके कोणत्या शाखेचे आहे, हे न कळण्याच्या वयात. पुढे आपण अफाट गप्पा मारतो, विज्ञानाने किती झेप घेतली या थाटात. तेव्हाही आपले ज्ञान विज्ञानाची शाखा डावलूनच उथळपणे व्यक्त झालेले असते. यात साधारण ओळख होते ती रसायनशास्त्र, भौतिकशास्त्र, जीवशास्त्र यांची. परंतु त्याच्यापुढील अनेक शाखा आहेत, जशा गणित, जैवतंत्र, वनस्पती, सुक्ष्मजीव, प्राणी, जलरसायन, आप्तिक चुंबकीय, विद्युत, प्रकाश या शास्त्रांच्या शाखा आहेत, हे आपल्याला कळते ते डॉ. शरद काळे यांच्यासारख्या विज्ञानांच्या जगात वावरणाऱ्या वैज्ञानिकांच्या लेखनातून आणि आपण स्तिमित होतो, विज्ञान खरेच किती शाखांतून विभागलेले आहे. त्यात आपल्याकडून आणखी एक गैरसमजातून गफलत होते, विज्ञानाच्या शाखेला आपण स्वतंत्र एका कप्प्यात कोडून टाकतो. प्रत्यक्षात तसे कप्पे नसतात, तर हे सारे कप्पे परस्परांना पूरक असतात, हे सखोल अभ्यासानंतर लक्षात येते, हेही डॉ. शरद काळे स्पष्ट करतात आणि आपली विज्ञानाकडे पाहण्याची दृष्टी आपोआपच विशाल होते.

‘विज्ञानाचा पाऊलखुणा’ हे डॉ. शरद काळे यांचे पुस्तक आपल्याला विज्ञानाच्या विविध शाखांचा परिचय करून देते, तसा ज्यांनी विज्ञानाची विविध क्षेत्रे आपल्या सखोल अभ्यासाने, संशोधनाने सगळ्यासाठी उघडली, विस्तारली, उपलब्ध करून दिली, त्या थोर शास्त्रज्ञांचा परिचय करून दिलेला आहे. या पुस्तकात तब्बल पन्नास शास्त्रज्ञांचा परिचय आहे. लिओनार्दो दा विंची या पंधराव्या शतकातील शास्त्रज्ञ चित्रकारापासून आताचे डॉ. अनिल काकोडकरपर्यंतच्या विविध मान्यवर थोर शास्त्रज्ञांचा हा परिचय आहे. भौतिक क्षेत्रातील विश्वामित्र डॉ. सी.व्ही. रामन, भारताचे अणुशिल्पकार डॉ. होमी जहांगीर भाभा, ताऱ्यांची उत्क्रांती सिद्ध करणारे डॉ. सुब्रमण्यम चंद्रशेखर, भारतीय अवकाश संशोधनाचे प्रणेते डॉ. विक्रम साराभाई, भारतीय हरितक्रांतीचे जनक एम.एस. स्वामीनाथन, ‘अग्निपंखकार’ डॉ. एपीजे अब्दुल कलाम या भारतीय शास्त्रज्ञांचा यात समावेश आहे.

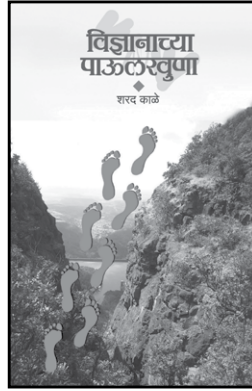
डॉ. शरद काळे यांनी सदर शास्त्रज्ञांचा परिचय करून देताना, लावलेले शोध, शोधाचे घटकांसह असलेले विश्लेषण, त्यांचे परिणाम, त्यासाठी केलेले अविरत प्रयत्न, आलेले अपयश, त्यावेळेची

ग्रंथपान

विज्ञानाच्या पाऊलखुणा

शरद काळे

खेदाची बाब आहे.

शास्त्रज्ञांच्या यशापयशाच्या घटना अनेक आहेत. लुई पाश्चर यांच्या या रेबीज आणि अँथ्रेक्सवरील लसीच्या शोधात असेच आश्चर्य दडलेले आहे. त्याविषयी लेखक लिहितात, “कधी कधी विजय आणि पराजय यांच्या सीमा एवढ्या पुसट असतात की एकाचे रूपांतर दुसऱ्यात कधी होईल हे सांगता येत नाही याचे उत्तम उदाहरण म्हणजे लुई पाश्चरचा प्रयोग.”

विज्ञान विषय हा नेहमीच क्लिष्ट समजला जातो, परंतु लेखक डॉ. काळे यांनी समजाला सैल केले आहे. सोप्या आणि सरळ भाषेत लेखन वाचकांच्या हाती जाईल याची काळजी त्यांनी घेतलेली आहे.

डॉ. शरद काळे हे निष्णात जीवशास्त्रज्ञ आहेत. त्यांच्या संशोधनाचा, अभ्यासाचा विषय एक दिसत असला तरी त्यासाठी अनेक विज्ञानशाखांचा त्यात समावेश आहे. त्यामुळे विविध शास्त्रज्ञ आपोआपच त्यात अभ्यासाचे विषय ठरले आहेत. साहजिकच ते सगळे या लेखनात सहजपणे आलेले आहे. परिणामी एक चांगला ग्रंथ विज्ञानप्रेमींसाठी उपलब्ध झाला आहे.

डॉ. राजेंद्र देवपूरकर आणि सुनील नरहर सहस्रबुद्धे यांच्या अभ्यासपूर्ण अशा दोन प्रस्तावना या ग्रंथाला लाभल्या आहेत. डॉ. शरद काळे यांचे मनोगतदेखील त्यांचा दृष्टिकोन व्यक्त करणारे आहे. सतीश भावसार यांचे आशयसंपन्न मुखपृष्ठ सुंदरच!

मूल्य ४०० रुपये सवलतीत २४० रुपये

स्त्रियांचा आणि समाजसंबंधाचा एक कॅलिडोस्कोप

“आपल्या समाजात चूक कोणाचीही असो शिक्षा मात्र स्त्रीलाच भोगावी लागते. मनस्ताप सहन करावा लागतो. आता माझ्या बाबतीतच बघ ना, समाज माझ्याकडे वेगळ्या दृष्टिकोनातून पाहतो. नातेवाईकांनी तर वाळीतच टाकलं. मात्र माझं आयुष्य ज्यांनी उद्ध्वस्त केलं ते निवांतपणे फिरत आहेत. समाजातून विरघळून गेले आहेत. समाजाने त्यांना विनातक्रार स्वीकारले. विशेष म्हणजे त्यांचे संसार व्यवस्थित चालू आहेत. माझी काही चूक नसताना समाज माझ्याकडे बोट दाखवतो.”

आपल्या जगण्याविषयीच्या कल्पना लिंग-सापेक्षतेवर आधारलेल्या आहेत, हे सुधारणेच्या, पुढारलेल्या समाजाच्या नावाखाली कितीही झाकण्याचा प्रयत्न केला तरी त्या तवंगासारख्या पृष्ठभागावर पसरलेल्याच दिसतात. हे सत्य पूर्वापार चालत आले, आजही त्याला तडा गेलेला नाही. पुरुषाला सगळे रान मोकळे असल्यासारखे वागण्याची मुभा असते, त्याच्या कुठल्याही अनैतिक, अपारंपरिक कृत्याला चाकोरीत सहज बसवले जाते. मात्र हा न्याय स्त्रीसाठी लागू करण्यात आपला हात आखडता राहतो. बदनामीच्या उंबरठ्यावर उभे करण्यासाठी सगळ्यांच्या नजरेच्या तलवारी सदैव उपसलेल्या असतात. पूर्वी समाज पुढारलेला नव्हता, आज तसे म्हणायला कुणाची जीभ रेटत नाही, परंतु स्त्रीच्या प्रत्येक पावलाची मोजमापे घेण्याची मानसिकता कुणालाच पुसून टाकता आलेली नाही आजही. यात तिचा दोष असो वा नसो. तिने चाकोरीच्या उंबरठ्याच्या आतच राहिले पाहिजे, असे प्रत्येकाला वाटत आले आहे. यात बाहेरचा समाज सजग आहेच परंतु तिच्या आप्त, कुटुंबातील प्रत्येकाचाही त्यात सहभाग असतो, हे आपण उघड्या डोळ्यांनी पाहतो आहोत. स्त्रीची होणारी कुचंबणा, घुसमट, अगतिकता यात तिचे व्यक्तिमत्त्व करपले तर जातेच, पण आयुष्याची होणारी फरफट, अवहेलना, तिचे उरलेसुरले धैर्यही नासवून टाकले जाते, तरीही कुणाला त्यासाठी अपराधीपणा वाटत नाही; वाटतो तो अधिकारच. ‘मुक्ता’ कादंबरीतील मुक्ता आपल्या आजच्या पुढारलेल्या समाजात स्त्रीचे जगणे कसे आहे, त्याचे अंजन घालणारे प्रतिनिधित्व करते.

मुक्ता संस्कारक्षम मोठ्या कौटुंबिक वातावरणात वावरलेली आहे. उच्च शिक्षणाची शिदोरी तिच्या हातात आहे. इतरांसारखे वैवाहिक सुखी आयुष्य जगण्याची स्वप्ने तिने पाहणे, यात अपारंपरिक असे काहीच नाही. तरुण वयात असणारी प्रेमसुलभ भावना फुलण्यात-बागडण्यात तिने स्वतःला अपराधी समजावे असे वाक्येपण तिच्या ठायी असावे, असेही निरसपणे तिच्याकडे नाही. तरीही तिच्या वाटेवर फुलांच्या पायघड्या असण्याऐवजी काट्यांनीच पेरणी करावी, याला कोणते दुर्दैव म्हणायचे!

विवाह, मुलगी, सुखी सासर असा अपेक्षित वरदानाचा अवकाश हाताशी आहे. नोकरीसारखा भक्कम आधार आयुष्याला उभारणी देण्यात खंबीरपणे पाठीशी आहे. तरीही या मधाळ आयुष्याचे पोळे आकार घेण्यापूर्वीच त्याला दुर्दैवाच्या गिधाडाची चोच छेद देते आणि स्वप्नाचे मध साचत जाण्याऐवजी थेंबार्थेबाने सांडत जाते. नवरा, मुलगी आणि

ग्रंथपान

मुक्ता प्रतिभा जगदाळे

तावूनसुलाखून निघत आहोत, तरी हेच आयुष्य सुकरदेखील करता येते, त्यासाठी प्रयत्न करायचे. मात्र ते आयुष्य आपले नाही, इतरांच्या आयुष्यासाठी. त्यांच्या जीवनातले काटे दूर करून सुगंधित फुलांची बाग त्यांच्यासाठी करायची. हा ध्येयासक्त प्रयत्न केवळ मनातल्या मनात न ठेवता ती तो सत्यात उतरवते आणि कथानकाची गुंफण या फुलबागेशी येऊन थांबते.

‘मुक्ता’ ही कादंबरी वर्तमानकाळ आणि भूतकाळ अशा दोन्ही काळांचा हात हातात घालून उलगडत जाते. कादंबरीच्या कथानकाला स्वतःचा वेग आहे तसा व्यक्त होण्यास एक आवेग आहे. करपत जाणाऱ्या कोमल मनाची घुसमट आहेच तरीही कलासक्त सौंदर्य टिपण्याची हळुवार तरलता त्यात पदोपदी जाणवत राहते. व्यक्तिरेखा साकार करताना भावना, जाणिव आणि अनुकंपा यांचा समतोल नेमकेपणाने जपावा लागतो. तर त्या व्यक्तिरेखा उठावदारपणे वाचकासमोर उभ्या राहतात. ते कौशल्य इथे स्पष्टपणे दिसून येते. मोजक्याच पण ठळक व्यक्तिरेखा, कथानकाला बांधीव स्वरूपात ठेवणारे घोटीव प्रसंग आणि घटना, त्यांना साजेसे चपखल संवाद, यामुळे ही कादंबरी आरंभापासून शेवटापर्यंत खिळवून ठेवण्यात यशस्वी झाली आहे. ही कादंबरी मुक्ताची आहे तशीही मनु, सावी, उदय, करण, सखू यांचीही आहे.

चौफेर लेखन करणाऱ्या प्रतिभा जगदाळे यांच्या या कादंबरीची प्रा. डॉ. मोहन पाटील यांनी उत्कटतेने पाठराखण केली आहे. सतीश भावसार यांनी विषयाला कवेत घेणारे मुखपृष्ठ या कादंबरीसाठी दिलेले आहे.

मूल्य २५० रुपये

सवलतीत १५० रुपये